

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/214/2018
Identifikačné číslo spisu:	1412212306
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1412212306.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Vieri Petríkovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcu T. B. nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. T. XXXX/XX, Q. - R. M. F., právne zastúpeného Mgr. Miroslavom Golianom, advokátom so sídlom Budatínska 16, Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 30 853 168, proti žalovanému Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, 813 11 Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 18C 42/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. apríla 2018 sp. zn. 7 Co 539/2015, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcu z a m i e t a.
- II. Žalovaný nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu 27. augusta 2012 domáhal voči žalovanému nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Proti žalobcovi bolo uznesením policajného orgánu Bratislava IV zo dňa 8.12.2004 začaté trestné stíhanie, ČVS: ORP-1287/OVK-B4-2004 a následne uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Bratislave IV, ČVS ORP 1287/OVK-B4-2004 zo dňa 9.12.2004 bolo voči nemu vznesené obvinenie pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa §215 ods.1 písm. a), ods.2 písm.c) Trestného zákona. Sťažnosť žalobcu proti vyššie uvedenému uzneseniu bola uznesením Okresnej prokuratúry 1Pv 666/04 zamietnutá. Uznesením Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 11.12.2004 sp.zn. 2Tp 72/04 bol žalobca vzatý do väzby. Voči uvedenému uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote sťažnosť, ktorá bola zamietnutá uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 04.01.2005 sp.zn. 8T 227/2004. Z väzby bol žalobca prepustený dňa 24.03.2005 na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 21.03.2005 sp.zn. 2Tp 72/04. Žalobca nárok odôvodnil právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 05.02.2009 sp. zn. 3T 63/2008, ktorým bol žalobca v celom rozsahu oslobodený spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol žalobca stíhaný. Právoplatný oslobodzujúci rozsudok podľa neho svedčí o nezákonnom rozhodnutí tak, ako to predpokladá §6 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za

škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Dňa 19.01.2011 v zmysle ust. §15 cit. zákona podal žalobca u žalovaného návrh na odškodnenie škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Celkovú výšku škody žalobca vyčíslil nasledovne: nemajetková ujma vo výške 30.000,- Eur za spôsobenú spoločenskú degradáciu, náhrada trov obhajoby v trestnom konaní v sume 892,58 Eur, náhrada škody v celkovej výške 7.399,40 Eur za obmedzenie užívania bytu č. XXX v bytovom dome s.č. XXXX na Ulici T.Á. T. XX, suma vo výške 5.398,68 Eur ako suma nájomného, ktoré musel žalobca hradiť z dôvodu obmedzenia užívania vyššie uvedenej nehnuteľnosti, náhrada ušlého zisku vo výške 1.151,30 Eur z dôvodu znemožnenia výkonu podnikateľskej činnosti v čase trvania väzby, nemajetková ujma za spôsobené zdravotné následky a dopad na rodinný život žalobcu vo výške 30.000,- Eur, nedoplatok voči Sociálnej poisťovni vymáhaný v exekučnom konaní v sume 2.244,33 Eur, nedoplatok voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni vymáhaný v exekučných konaniach v celkovej sume k dňu podania žaloby vo výške 373,02 Eur a 2.777,56 Eur. Žalobca sa tak domáhal voči žalovanému zaplattenia sumy 80.236,87 Eur a náhrady trov súdneho konania.

2. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 31.marca 2015 č.k. 18C 42/2012-220 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom ušlého zisku sumu 839,16 Eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Druhým výrokom rozsudku uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 3.500,- Eur a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Tretím výrokom rozsudku žalobu žalobcu vo zvyšnej časti zamietol. Žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania.

2.1 V preskúmvanej veci súd aplikoval na daný prípad zákon č. 514/2003 Z.z. a zodpovednosť štátu posudzoval ako zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, nakoľko v označenej trestnej veci bol žalobca oslobodený spod obžaloby, a po prihliadnutí na konkrétne okolnosti prípadu a výsledok trestného konania uznal, že uznesenie, ktorým bolo voči navrhovateľovi začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie, možno považovať za nezákonné, a preto má navrhovateľ nárok, aby mu ujma spôsobená týmito nezákonnými rozhodnutiami bola odčinená.

2.2 V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že pri hodnotení nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe vychádzal najmä z listinných dôkazov vykonaných v trestnom konaní, keďže tieto z hľadiska aplikovanej normy (zavinenie väzby) mali podstatný význam pre rozhodnutie. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, ako aj na skutočnosť, že v prípade väzby, tak závažného obmedzenia práv žalobcu, došlo k dlhodobejšej nečinnosti orgánu činného v trestnom konaní, a preto boli v danej veci kumulatívne splnené podmienky na priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, ktorá celkom trvala 107 dní.

2.3 Vo vzťahu k určeniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd uviedol, že o nej nemohol rozhodnúť na základe zákonného ustanovenia §17 ods.4 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá ustanovuje, že výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, teda zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 79/2008 Z.z. Súd priznal, že pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol aj na tento spôsob určenia výšky nemajetkovej ujmy, podľa ktorého, ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Poškodený trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania má nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. V prípade nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v sume celkom 60.000,- Eur za nezákonné rozhodnutie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia ako aj za rozhodnutie o väzbe, jej výška značne presahuje výšku, ktorú by súd mohol priznať, ak by rozhodol na základe týchto zákonných ustanovení, cca o 50.000,- EUR v prípade priznania nároku v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, ak by sa jednalo o desaťnásobok minimálnej mzdy, spodnou hranicou určenia nemajetkovej ujmy by bola suma cca 2.230,- Eur.

2.4 Žalobca utrpel nemajetkovú ujmu samotným výkonom väzby, čo predstavoval vážny zásah do osobnej slobody žalobcu, následne vyvolal ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a zmenil negatívne jeho životný osud. Žalobca na druhej strane nepredložil súdu žiaden dôkaz, napríklad lekársky záznam, ktorým by preukázal tvrdené zdravotné problémy - hypertenziu srdca, nespavosť, a tiež narušenie duševného zdravia, to, že by trpel depresiami. Z odôvodnenia rozsudku, ktorým bolo rozvedené manželstvo žalobcu vyplýva, že príčinou rozvratu manželstva boli rozdielne povahy, názory

účastníkov a rozdielne predstavy o manželskom spolužití, a nie trestné konanie vedené voči žalobcovi. Nakoľko žalobca v konaní nepreukázal relevantne vznik závažnej ujmy v pracovnom prostredí v rámci výkonu podnikania spočívajúcej v poklese klientely, ani po zdravotnej stránke a tiež nepreukázal príčinnú súvislosť medzi rozpadom jeho manželstva a nezákonnými rozhodnutiami spolu s väzbou, súd žalobcovi nemohol priznať vyššiu výšku náhrady nemajetkovej ujmy, než akú mu napokon priznal.

2.5 Po preskúmaní dôvodnosti nároku žalobcu na náhradu ušlého zisku súd uznal, že nárok žalobcu je v časti uplatneného ušlého zisku dôvodný len vo výške 839,16 Eur.

2.6 Vo vzťahu k náhrade majetkovej škody spočívajúcej v náhrade trov trestného konania vo výške 892,56 Eur súd uviedol, že žalobca v konaní nepreukázal presvedčivo výšku a skutočnú úhradu týchto nákladov, na priznanie ktorých má nárok v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., a preto mu ich súd nepriznal.

2.7 Návrh na náhradu škody vo výške 7.399,40 Eur ako náhrady nákladov spojených s užívaním bytu, z užívania ktorého bol vylúčený po dobu trestného konania a vo výške 5.398,68 Eur titulom náhrady nákladov na zabezpečenie bývania v súvislosti s obmedzením užívania bytu vo vlastníctve žalobcu, považoval súd za nedôvodný. V danom prípade chýbala medzi plnením zmluvných povinností a rozhodnutím súdu príčinná súvislosť. Z návrhu nie je zrejmé, akým spôsobom žalobca určil výšku spôsobenej škody v hodnote 5.398,68 Eur, resp. za aké obdobie túto náhradu požaduje, nepreukázal existenciu nájomného vzťahu a ani skutočnú úhradu za platby nájomného.

2.8 Žalobca tiež nepreukázal príčinnú súvislosť medzi úhradou zákonom stanovených odvodových povinností vymáhaných v exekučných konaniach, ktoré neboli žalobcovi uložené žiadnym rozhodnutím vydaným v trestnom konaní, a nezákonnými rozhodnutiami, ktoré rovnako ako ani samotný výkon väzby, nemali na ne žiaden vplyv.

2.9 Súd záverom uviedol, že sa mu priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia nejavilo s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúce, a preto priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch považoval za oprávnené, v danom prípade vo výške celkom 3.500 Eur. Vo zvyšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy súd žalobný návrh ako nedôvodný zamietol.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 25. apríla 2018

sp. zn. 7Co 539/2015-261 odvolanie žalobcu podané proti prisudzujúcemu výroku v časti priznania ušlého zisku v sume 839,16 Eur odmietol. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu v časti o zaplatenie sumy 6.603,40 Eur zamietol, potvrdil. Žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

3.1 Na základe výzvy odvolacieho súdu odvolateľ ustálil, že odvolanie smeruje proti zamietajúcemu výroku napadnutého rozhodnutia, a to v rozsahu nepriznania nároku na náhradu škody vo výške 7.442,56 Eur (a to titulom nároku na náhradu škody na nájomnom vo výške 5.398 Eur, ušlého zisku vo výške 1.151,98 Eur a nároku na náhradu trov obhajoby vo výške 892,58 Eur). Odvolací súd vychádzajúc z toho, že súd prvej inštancie prisudzujúcim výrokom priznal odvolateľovi z celkovo uplatneného nároku na náhradu ušlého zisku v sume 1.151,98 Eur nárok na náhradu ušlého zisku v sume 839,16 Eur konštatoval, že odvolateľ podal odvolanie aj voči časti prisudzujúceho výroku, v ktorom bol procesne úspešným. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd ustálil, že odvolateľovi nesvedčí subjektívna procesná legitimácia na podanie odvolania proti prisudzujúcemu výroku v časti o priznanie ušlého zisku v sume 839,16 Eur, preto odvolanie odvolateľa v tejto časti s poukazom na ust. §386 písm. b) CSP odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

3.2 Odvolací súd ďalej ustálil, že predmetom odvolacieho prieskumu je zamietajúci výrok napadnutého rozhodnutia v rozsahu nepriznania nároku žalobcovi na náhradu škody vo výške 6.603,40 Eur, a to titulom náhrady škody na nájomnom vo výške 5.398,- Eur, ušlého zisku vo výške 312,82 Eur a nároku na náhradu trov obhajoby vo výške 892,58 Eur.

3.3 Po oboznámení sa s obsahom spisu odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie z hľadiska odvolateľom uplatnených nárokov, a jeho výsledky aj náležite v súlade s v čase rozhodovania účinným ust. §132 OSP zhodnotil. Na skutkové zistenia aplikoval správne právne predpisy, z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver, a svoje rozhodnutie dostatočne a náležite v súlade s ust. §157 ods.2 OSP v znení účinnom do 30.06.2016 odôvodnil. Súd prvej inštancie neporušil právo sporových strán na spravodlivý proces, nakoľko v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak, súd prvej inštancie ich

náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a podrobne vyhodnotil.

3.4 K námietke odvolateľa, že zamietajúci výrok rozsudku prvoinštančného súdu v rozsahu napadnutom odvolaním spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uviedol, že odvolací dôvod nebol naplnený. K odvolateľom uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa §205 ods.2 písm. d) OSP v znení účinnom do 30.06.2016 (t.j. že súd prvej inštalácie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) odvolací súd uviedol, že ani tento odvolací dôvod nebol naplnený. Rozhodnutiu súdu prvej inštalácie vzťahujúcemu sa k zamietajúcemu výroku v rozsahu napadnutom odvolaním nemožno vytknúť, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. §133 až 135 OSP v znení účinnom do 30.06.2016 alebo, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil.

3.5 Zásadným sa odvolaciu javilo vysporiadanie sa s námietkami odvolateľa, ktorými poukazoval na predchádzajúce rozhodnutie prvoinštančného súdu zo dňa 14.05.2013, sp. zn.: 18C 42/2012 majúť za to, že mu bolo dôvodným priznať aj nárok na náhradu škody v sume 7.442,56 Eur. Odvolací súd v odôvodnení podrobne vysvetlil podmienku existencie príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami a škodou. Vzťah príčiny a následku musí byť priamy a bezprostredný, neprerušovaný, nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Ak v prejednávanej veci odvolateľ existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonnými rozhodnutiami a škodou, ktorá mu vznikla v súvislosti s obmedzením užívania bytu v jeho osobnom vlastníctve, vyvodzoval z toho, že k obmedzeniu užívania bytu v jeho osobnom vlastníctve došlo z dôvodu obmedzenia súdom, toto tvrdenie bolo vykonaným dokazovaním vyvrátené. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštalácie vyplynulo, že odvolateľ sám pri prepustení z väzby vyhlásil, že pôjde bývať k sestre D.. L. V. a na adrese svojho trvalého bydliska sa nebude zdržiavať, ani toto navštevovať.

3.6 V súvislosti s uplatňovaným nárokom na náhradu trov obhajoby odvolací súd poukázal na to, že odvolateľ v konaní neunesol dôkazné bremeno preukazujúce, že na jeho strane došlo k zmenšeniu jeho majetku v súvislosti s vedením nezákonného trestného stíhania voči jeho osobe. Nebola preukázaná základná podmienka zodpovednosti za škodu, a to existencia ujmy na strane odvolateľa. Pri posudzovaní dôvodnosti odvolania odvolateľa vo vzťahu k nároku na náhradu ušlého zisku v sume 312,82 Eur odvolací súd stotožňujúc sa so závermi súdu prvej inštalácie v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že uvedený nárok nie je dôvodným. Súd prvej inštalácie pri rozhodovaní o nároku odvolateľa na náhradu ušlého zisku správne stanovil výšku náhrady ušlého zisku odvolateľa za obdobie väzby, t.j. za obdobie od 8.12.2004 do 24.03.2005, vo výške 839,16 Eur, keď pri určení výšky ušlého zisku vychádzal z daňových priznaní odvolateľa za rok 2004 a 2005, a v tomto rozsahu odvolateľovi nárok na náhradu ušlého zisku prisudzujúcim výrokom priznal. Odvolacie námietky odvolateľa neboli spôsobilé spochybniť správnosť záverov súdu prvej inštalácie v prejednávanej veci. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštalácie vo výroku, ktorým žalobu v časti o zaplatenie sumy 6.603,40 Eur zamietol, podľa §387 ods.2 CSP (vrátane výroku o trovách konania) ako vecne a právne správny potvrdil.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie pričom uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštalácie sa opiera o nesprávne právne posúdenie veci, keď podľa žalobcu kauzálny nexus medzi nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu a škodou ním spôsobenou je zjavne existujúci. Uviedol, že vzhľadom na závažný zásah do osobnostných práv žalobcu, ako aj súdom vyhodnotených dôsledkov nezákonnej väzby, súdom určená nemajetková ujma sa javí byť nízka. Dovolateľ sa nestotožnil s výsledkami vyhodnotenia dôkazov súdom prvej inštalácie, že vzatie dovolateľa do väzby nemalo negatívny dopad na jeho manželský vzťah, pretože odôvodnenie rozsudku rozvodu manželstva sa o vzatí žalobcu do väzby nezmiňuje.

4.1 Dovolateľ tiež uviedol, že k nárokom dovolateľa na náhradu škody zaplatenej odmeny právneho zastúpenia dovolateľa advokátom v trestnom konaní nižšie súdy nezaujali správne a zákonné stanovisko. Potvrdenie, ktoré dovolateľ súdu predložil, pokladal za hodnoverné a preukazujúce jeho úhradu. Dovolateľ netušil, že doklad, ktorým mal preukazovať potvrdenie úhrady odmeny advokáta nepreukazuje

jeho úhradu. vyslovil názor, že v konaní bolo preukázané, že dovolateľ odmenu svojmu advokátovi zaplatil. Vo vzťahu k uplatňovanému nároku na náhradu trov obhajoby dovolateľ odôvodnenia všeobecných súdov tvrdiace, že neuniesol dôkazné bremeno, a to existenciu ujmy na strane odvolateľa, nepovažoval za dôvodné.

4.2 V súvislosti s odmietnutím nárokov dovolateľa na náhradu platieb za užívanie cudzích nehnuteľností za obdobie od jeho vzatia do nezákonnej väzby do vydania právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku, podľa právneho názoru dovolateľa právna argumentácia všeobecných súdov neobstoí. Dovolateľ mal za to, že úhradu platieb nájmu, či platieb za užívanie časti rodinného domu riadne preukázal. Dovolateľ vyslovil je tiež názor, že neobstoí ani argumentácia súdu, že sám žalobca vo svojej žiadosti o prepustenie z nezákonnej väzby uviedol, že sa do svojho bytu s bývalou manželkou po prepustení z väzby nevráti a pôjde bývať k sestre, ako dôvod neuznania jeho nároku na platby uhrádzané jeho sestre za užívanie časti rodinného domu a platieb I.. B. Toto vyhlásenie nemôže mať vplyv na škodu, ktorá mu v súvislosti s nezákonným rozhodnutím vznikla. Dovolateľ sa tiež nestotožnil s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu v časti obsahovo riešajúcej problematiku príčinnej súvislosti. Uviedol, že obmedzovať odôvodnenie súdu neexistenciou príčinnej súvislosti s požadovanou škodou len na vyhlásenia žalobcu bez ďalších súvislostí je nesprávne, nakoľko nemožnosť dovolateľa užívať jeho vlastný byt je potrebné hodnotiť vo všetkých súvislostiach, a aj tých, ktoré dovolateľ uviedol a tými je skutočnosť, že bez výslovného zákazu súdom byt užívať, keď za daných okolností nebolo možné bez následkov uvalenia ďalšej väzby na dovolateľa, dovolateľom vlastný byt užívať.

4.3 V závere svojho podania dovolateľ navrhol dovolaciemu súdu napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vo veci rozhodnúť podľa §449 ods.3 CSP, alebo napadnuté rozhodnutie súdu zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu Bratislava na ďalšie konanie, prípadne súdu prvej inštancie za účelom vydania nového rozhodnutia.

5. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedeného ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné zamietnuť.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. V uvedenom prípade dovolateľ výslovne nevymedzil prípustnosť dovolania. Namietal nesprávne právne posúdenie v rozsudku odvolacieho súdu, avšak bez splnenia zákonných predpokladov na vyvodenie prípustnosti dovolania podľa ust. §421 CSP. Dovolateľ namietal správnosť skutkových zistení ako výsledok hodnotenia dôkazov. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom (nie skutkových); nemožno preto dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu; dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že pokiaľ dovolateľ tvrdí, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a opodstatnenosť svojho tvrdenia odôvodňuje tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú nesprávne, nie je splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z § 428 CSP. Nesprávnosť právneho posúdenia veci nemožno vymedziť nesprávnym alebo neúplným zistením skutkového stavu.

13. Dovolací súd posúdil podané dovolanie podľa obsahu, a z obsahu podaného dovolania vyplýva, že prípustnosť dovolania možno vyvodiť z ust. § 420 písm. f/ CSP. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd uvádza, že znakmi vady zmätočnosti konania podľa tohto ustanovenia sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia

14. Vo vzťahu k prípustnosti dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z § 420 písm. f/ CSP dovolateľ namietal spôsob hodnotenia dôkazov prvoinštančným súdom ako aj odvolacím súdom, konkrétne išlo o hodnotenie vplyvu väzby na súkromný život dovolateľa, jeho manželstvo a jeho zdravie. Nestotožnil sa s hodnotením dôkazov týkajúcich sa preukázania platieb za bývanie, nesúhlasil s názormi všeobecných súdov, ktoré oba zhodne uviedli, že žalobca nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a tvrdenou škodou vzniknutou v súvislosti s užívaním bytu a namietal nedôvodnosť odôvodnenia odvolacieho súdu vo veci nároku na náhradu trov obhajoby.

15. Dovolateľ namietal spôsob hodnotenia dôkazov nižšími súdmi, ktoré sa zhodli na tom, že dovolateľ nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a tvrdenou škodou. Vzhľadom na námietky žalobcu smerujúce najmä k nevyváženému spôsobu dokazovania dovolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. iba paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz

vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 C.s.p.), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993, II. ÚS 410/06).

16. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vadami uvedenými v bode 16. netrpí. Dôkazné bremeno je inštitútom práva procesného, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním, a to bremenom tvrdenia, a prejavuje sa vo výsledku sporu. Odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) v odôvodnení svojho rozsudku náležite uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobca nepreukázal príčinnú súvislosť medzi nezákonnými rozhodnutiami a škodou. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu (ako aj súdu prvej inštancie) vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré žalovaný namieta v dovolaní (viď rozsudok najvyššieho súdu z 11. októbra 2013 sp. zn. 5Cdo/328/2012).

17. Dovolací súd dodáva, že v súlade s § 191 ods.1 CSP súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

18. Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle §442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

19. Dovoláním napádaný rozsudok podľa názoru odvolacieho súdu uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy a úvahy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie výsluchmi žalobcu, svedkov, oboznámil sa s viacerými listinami založenými v spise a predloženými stranami sporu.

20. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožňuje s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkom vykonaného dokazovania nezakladá dôvodnosť podaného

dovolania.

21. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný práve skutkový stav zistený odvolacím súdom.

22. Vo vzťahu k uplatnenej námietke nedôvodnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonné kritériá v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľa dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že súd prvej inštancie nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľovi znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

23. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné, a preto ho zamietol podľa § 448 CSP

24. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, a preto by mal na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovanému však preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (k dovolaniu žalobcu sa nevyjadril), a preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.